

Erasmus+

XI Міжнародна науково-практична конференція
«ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ
БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ. ВІДНОВЛЕННЯ: виклики, підходи та інструменти»,
8 листопада 2022 р.

**Моделі удосконалення якості діяльності університетів:
вітчизняні реалії щодо об'єднання університетів у
потужні регіональні центри вищої освіти в контексті
євроінтеграції та відновлення України**

Жанна ТАЛАНОВА, Національний Еразмус+ офіс в Україні

Національний Еразмус+ офіс в Україні та команда експертів з реформування вищої освіти
National Erasmus+ Office – Ukraine and Higher Education Reform Experts Team

Erasmus+
Enriching lives, opening minds

План відновлення України (проект)

Стратегічний крок для підвищення якості освіти і науки та синхронізації з освітнім та дослідницьким просторами Європейського Союзу –

Вища освіта:

Об'єднання університетів у **потужні регіональні центри** вищої освіти

НАЦІОНАЛЬНІ ПРОЄКТИ ЗА СФЕРАМИ «ОСВІТА І НАУКА» 2032

1. ***Оновлення*** навчальних лабораторій
2. Створення належних ***умов проживання*** здобувачів освіти у гуртожитках
3. Підвищення ***енергоефективності*** навчальних корпусів та гуртожитків ЗВО
4. Новий освітній простір - ***відбудова*** навчальних корпусів ЗВО

Вітчизняні реалії та євроінтеграція

Проблема 1. Неefективне використання ресурсів у системі вищої освіти

Ціль 1. Ефективне управління в системі вищої освіти

Проектування і **законодавче** забезпечення модернізації мережі ЗВО (аудит мережі ЗВО, виявлення сфер неоптимального використання державних ресурсів, пропозиції щодо оптимізації, публічне обговорення) (1й етап Плану)

Проблема 3. Низький рівень доступності вищої освіти для певних верств населення

Ціль 3.1. Забезпечення конкурентоспроможної вищої освіти, яка є доступною для різних верств населення

Модернізація інфраструктури, освітнього простору та навчально-наукового обладнання, зокрема з урахуванням вимог **інклюзивності** (3й етап Плану)

Показники - площа побудованих і відновлених навчальних корпусів і гуртожитків; кількість нових і переоснащених дослідницьких і навчальних лабораторій

У межах видатків для системи вищої освіти

Вітчизняні реалії та євроінтеграція

Проблема 4. Низький рівень інтеграції вищої освіти в сучасні глобалізаційні процеси

Ціль 4. Інтернаціоналізація вищої освіти України

Включення 20 ЗВО до топ 1000 найкращих університетів світу (3й етап Плану)

Показник - кількість університетів та їх місця в кращих світових рейтингах

Проблема 5. Низький рівень привабливості закладів вищої освіти для навчання та академічної кар'єри

Ціль 5. Привабливість закладів вищої освіти для навчання та академічної кар'єри

Забезпечення високого статусу у суспільстві та перспективи професійного розвитку для викладачів, що сприяють привабливості академічної кар'єри (3й етап Плану)

Показники - співвідношення заробітної плати науково-педагогічних працівників і середньої по країні; кількість аналітичних центрів, представлених у глобальному та національному рейтингах; кількість здобувачів третього рівня вищої освіти та наукового ступеня доктора наук

У межах видатків для системи вищої освіти

Вітчизняні реалії та євроінтеграція

Проблема 6. Втрати людського потенціалу (викладачі, науковці, потенційні вступники) та руйнування інфраструктури вищої освіти України під час воєнного стану

Ціль 7. Відновлення *потенціалу* вищої освіти; *забезпечення* прав і свобод внутрішньо переміщених осіб і мешканців ТОТ у сфері освіти, *поновлення* діяльності ЗВО на деокупованій території

Забезпечення *функціонування* ЗВО на деокупованих територіях (*3й етап Плану*)

Показник - кількість відновлених чи побудованих об'єктів інфраструктури, що забезпечують функціонування ЗВО на деокупованих територіях

У межах видатків для системи вищої освіти

Вітчизняні реалії та євроінтеграція

Мережа державних ЗВО України станом на березень 2022 р. (без закладів МОЗ) містить **176** закладів вищої освіти (університети, академії, інститути).

У них здобувають вищу освіту бакалаврського та магістерського рівнів близько **840 тис.** студентів, що становить 82 % усіх здобувачів вищої освіти в Україні (1 млн у 2022 р.).

Позиції українських ЗВО в міжнародних рейтингах (загальні та предметні) - **2022:**

- Шанхайський рейтинг (Shanghai Ranking) – (ARWU) і (GRAS) – українські ЗВО **відсутні**;
- Таймс (THE) – **10** українських державних ЗВО (**8 поза топ-1000**; СумДУ – 501-600, Львівська політехніка – 601-800);
- QS – **8** українських державних ЗВО (**2 поза топ-1000**)

Вітчизняні реалії та євроінтеграція

Український ландшафт державних закладів вищої освіти:

- 93 (53 %) малих ЗВО – менше 4 тис. студентів
- 15 (8,5 %) великих ЗВО – понад 10 тис. студентів

Такі заклади розміщені переважно у трьох крупних університетських центрах — Києві (7), Львові (2) і Харкові (2), по одному – в Ужгороді, Чернівцях, Івано-Франківську і Запоріжжі, відсутні у Дніпрі та Одесі.

Ці заклади вищої освіти з урахуванням університетів, зазначених у рейтингах THE і QS, можуть слугувати **регіональними центрами вищої освіти** через укрупнення ЗВО в Україні.

- У 5 регіонах (Дніпропетровській, Львівській, Одеській, Харківській обл. і м. Київ) – 100 (57 %) державних ЗВО, в інших – від 2 до 8, найменше (по 2 заклади) у Волинській, Кіровоградській і Чернівецькій обл.
- Дніпропетровська і Одеська обл. мають **малі** заклади (у середньому по 3,6 і 3,7 тис. студентів, відповідно).
- У середньому малі заклади у ще 6 областях – Донецькій, Кіровоградській, Луганській, Миколаївській, Херсонській і Чернігівській обл.
- У 6 областях в інших містах (Кривому Розі, Маріуполі, Краматорську, Мелітополі, Сєвєродонецьку, Кам'янець-Подільському, Умані) існує по кілька державних ЗВО (усього 17), у середньому по 2,8 тис. студентів

Вітчизняні реалії та євроінтеграція

В Україні функціонує велика кількість багатогалузевих (76, або **43 %**) і дуже багатогалузевих (47, **27 %**) державних ЗВО, що, знаходячись в одному місті, дублюють (до 100 %) підготовку, особливо це стосується популярних спеціальностей (менеджмент тощо).

Причому, серед дуже багатогалузевих державних ЗВО: 56 % профільні ЗВО, 44 % класичні університети.

Коли багатогалузевим закладом є малий заклад, то така ситуація особливо небезпечна для якості вищої освіти, адже це зумовлює наявність малих багатогалузевих кафедр із слабкими або взагалі відсутніми науковими школами, малокомплектних студентських груп тощо.

Об'єднання університетів у потужні регіональні центри вищої освіти – єдиний конструктивний шлях, реальний у межах видатків для системи вищої освіти, задля підвищення якості освіти і науки та синхронізації з освітнім і дослідницьким просторами ЄС.

Як це робиться в ЄС?

Які моделі об'єднання потенціалу університетів реалізуються?

Erasmus+

**Дякуємо за увагу!
Запрошуємо звертатися до
Національної команди експертів Еразмус+ (HERE team)
за допомогою та консультаціями!**

Вісник НАПН України <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/252>

Університети і лідерство <https://ul-journal.org/index.php/journal>

Національний Еразмус+ офіс в Україні

Website: erasmusplus.org.ua

Facebook: [NEOinUkraine](#), **Skype:** [erasmusplus_ua](#)

Тел.: +38 044 286 66 68, +38 099 332 26 45 (Viber, WhatsApp, Telegram)

Erasmus+
Enriching lives, opening minds